

ORNAT (57) *sb m*

o jasne, a pochylone (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

sg *N* ornát (10). ◊ *A* ornát (9). ◊ *I* ornát(e)m (2). ◊ *L* ornácie (4). ◊ *pl G* ornát(o)w (7). ◊ *D* ornát(o)m (2). ◊ *A* ornáty (22). ◊ *L* ornátách (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

*Sakralna szata kapłańska z kosztownej tkaniny, bogato zdobiona; używana także jako element koronacyjnego stroju królewskiego; casula Murm, Mymer¹, BartBydg, Cn [ornatus – przychędożenie, przyprawienie, przybranie, nagotowanie Mącz [269]c; – ozdobienie Calep; aparat, ubiór i sprzęt wytworny jaki – ornatus Cn] (57) : Murm 129; Casula. Mefzgewandt. Ornat. Mymer¹ 7; Casula, planeta presbyteri tegens totum sacerdotem, ornath. BartBydg 23b; RejKup c2v, n3, t6; Do Ornatow y do infzych kościelnych grátow ták mowicie/ kiedy ie thefz fwięćicie. KrowObr 106; Abowiem tu przypifuiesz obronę Ornatom/ y tym infzym Appáratom/ iákoby kxiądz w Ornat obletzony y przybrány/ miał sobie przes to od Dijabelskiego pokuźzenia/ załfużyć obronę. KrowObr 106, 100v, 106 [4 r.], 107 marg, 129v, 130 (16); Włóży pop ornat ná fię/ áż krotki przed sobą/ Ten rzekł/ ná wácku fie wzniósł/ bo dłuźszy zá sobą. RejFig Cc8v, Cc8v [3 r.], Dd6v; RejZwierz 106; Ornat. i Antependium ze wlitkami prziprawami zlotoglowu wzorzifte⁸⁰ fczotkowate⁸⁰. s czerwonym ladwabiem. WyprKr 102, 102v [2 r.], 103; [papieź Anastazyjus IV] kielichy/ ornaty/ y ine rzeczy pokupił do kościołow. BielKron 181, 376v; RejAp 152; sam [biskup] Plebany wiełkie nawiedzał: Kłafztorow pánieńłkich obecnie dogładał: duchowne święćił: kościoły/ ołtarze/ ornaty/ naczyinia/ poświęcał. SkarŻyw 412; Y vbrawfzy fie Popowie y Diakonowie w ornaty ftali ná łáwkách k temu przypráwionych ná Dnieprze rzece StryjKron 140; Przyidzie Potym nierychło w czerwonym ornacie/ A Królowa/ Kfze miły/ dłufo to fypiacie. KochFr 49; Ornat/ ábo po Lácinie *caffula*, znákem iest páwłoki/ ktorą Pan twoy w domu Piłatowym z pośmiewiłkiem iest przyodżiany. LatHar 81.*

W połączeniach szeregowych (10): Ornat/ Kelich/ Ampuli Pulpity Perłowe Sutły [!] Rozmayte Apparaty I te ynśe drobne graty Znać yłs niemało Koftuią RejKup aa5v, bb7; A przełto ty wálze Ornaty/ Kápy/ Stuly/ Dálmátyki/ Rokiety/ Komże/ Humerały/ y infze wymyflone vbiorzy/ nie infzego nieznamionuią/ iedno iżećie od náuki prawdziwey Apoftolłkiey pierwżey odftąpili y odftáli KrowObr 107; [papieże panowanie swoje umocnili] plefzami/ krzyżami złotymi/ ftebrnymi/ drewniánymi/ lanymi/ háftowanymi/ fukiennymi/ y ftytymi/ ná płałztzách/ ná fukniach/ ná ornathach KrowObr 242, 106, 106v, 109; Krol iák Káplán w Ornacie/ w Albie/ w Dálmátice/ S Humerałem/ s Pierfcieńmi/ tákże rękáwice. StryjWjaz Cv; Krol wybrány bywa vbran przez Márłzałká Naywyfłżzego w botki k temu przyfłtoyne/ w fuknią/ w Albę/ w Dálmátykę/ w rękáwice/ y w ornat álbo w kápę z złotogłowu/ ná kftałt Kápláná Rzymłkiego StryjWjaz C4v; Ornaty/ páfy/ mánipularze/ korporały/ y humerały/ [najdziesz] w Liturgiách Bážyliufzá y Chryzoftomá S. LatHar 78.

Wyrażenia: »biskupi ornat« (1): Bonifacyufz/ vbrał fię w piękne y ozdobne Bifkupie ornaty/ y przyzedł wnich do Krolá SkarŻyw 576.

»ornat kapłański« = *vestis extima sacerdotis sacrificantis Cn (1)*: tenże Dawid/ przed Skrzynią Zakonu Bożego/ w Effodzie/ to ielt/ w Ornacie Kąpląńskim/ nie będąc Kąplanem/ grał y fkał między Kąplany z wefelim chwałąc Pána Bogá *OrzQuin V2v*.

Szeregi: »dalmatyka i ornat; dalmatyka z ornatem« [*szyk 2:1*] (2;1): A przytym Dálmátykę poświęcał z ornatem/ W ktore miał być Krol vbran zwykłym áppáratem. *StryjWjaz C2v, C2v*; Weźmie Ornat y świetną Dálmátykę z fkrzynie. *KlonWor 9*. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*]

»kapy, ornaty« (1): [*który kupił*] Zálómsze/ Kádzidło/ Wotywy/ Krzyże/ Kápy/ Ornaty/ Procefie/ Vodę święconą/ Zwony y infze zabobony. *KrowObr 76*. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*]

»kukły a ornaty« (1): gdy lie zubieráią w owy kukły á w ornaty fwoie. *RejAp 142*.

»płaszcz, ornaty« (1): Wierz mi żeć owych płászczow/ ornatow s perlámi/ Nie dla Bogáć nábyli/ iedno fzydzić námi. *RejWiz 59v*. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

BK